



DE NETPYTHON (BROGHAMMERUS RETICULATUS) EN DE MENS (HOMO SAPIENS) ETEN ELKAAR: DIEREN, EET SMAKELIJK!

THE RETICULATED PYTHON (BROGHAMMERUS RETICULATUS) AND MAN (HOMO SAPIENS) EAT EACH OTHER: ANIMALS, ENJOY YOUR MEAL!

Ruud de Lang, Rotterdam
delaroz@hetnet.nl

Ruud de Lang, Rotterdam
delaroz@hetnet.nl

Samenvatting

Netpythons (*Broghammerus reticulatus*) komen voor in Zuid- en Zuidoost-Azië. Zij kunnen zo groot worden, dat zij grote prooien kunnen verzwelgen. Ook mensen worden aangevallen of verslonden, maar in Indonesië en Sarawak zijn er over de laatste 150 jaar slechts twintig redelijk betrouwbare gevallen bekend. Dit is echter een onderschatting van de werkelijkheid, omdat veel gevallen alleen lokaal bekend blijven. Omgekeerd is het eten van Netpythons door mensen geen bijzonderheid. Dit gebeurt al eeuwen lang en ook nu nog.

De maximale lengte ooit voor een netpython uit Noord-Sulawesi geregistreerd, bedraagt 10 m. Dit record wordt overschreden, als een foto van een 11 m lange netpython uit Laos niet geënsceerd is en de opgegeven lengte juist.

Inleiding

De netpython (*Broghammerus reticulatus*, vroeger *Python reticulatus*) komt algemeen voor in veel landen in Zuid- en

Summary

Reticulated Pythons (*Broghammerus reticulatus*) occur in South and Southeast Asia. They can grow so large that they can swallow large prey. Also people are attacked or devoured, but in Indonesia and Sarawak there are only 20 reasonably reliable cases known in the last 150 years. However, this is an underestimate of reality because many cases remain known only locally. Conversely, eating Reticulated Pythons by people is nothing particular. This is already done for centuries and even today.

The maximum length of a Reticulated Python ever recorded in North Sulawesi is 10 m. This record will be exceeded if a photo of an 11 m long specimen from Laos is not a hoax and the given length correct.

Introduction

The Reticulated Python (*Broghammerus reticulatus*, *Python reticulatus* earlier) is common in many countries in South and Southeast Asia, from India in the West





Zuidoost-Azië, van India in het westen, tot en met Indonesië in het oosten. Het is bekend dat Netpythons grote prooien kunnen eten (apen, geiten, zwijnen, kalveren, beren enz.), groter dan ogenschijnlijk mogelijk. Zo zag ik tijdens een verblijf in het oerwoud van Noord-Sumatra in 1999, een netpython die een grote prooi naar binnen had gewerkt, mogelijk een bosvarken, en deze op een rustige plaats lag te verteren. Deze slang was ongeveer 4 m lang en de ingeslikte prooi was zó groot, dat de slang zich nog nauwelijks kon voortbewegen, laat staan vluchten voor een vijand.

Later, bij veldwerk op Sulawesi in de jaren 2000 - 2003 voor het maken van een gids van de slangen van dit Indonesische eiland (De Lang & Vogel, 2005), stuitte ik op een aantal gevallen waarbij mensen door Netpythons waren aangevallen en zelfs daadwerkelijk verslonden. Het ging hier steeds om slangen van formidabele afmetingen. Omdat het opeten van een mens door een slang nogal eens voor onmogelijk wordt gehouden, of als anekdote wordt afgedaan, heb ik deze gevallen gedocumenteerd en aangevuld met reeds gepubliceerde gegevens. Hierbij heb ik me beperkt tot het land Indonesië en Sarawak (het Maleisische deel van Borneo).

Aantal aanvallen en verslindingen door Netpythons in het wild in Indonesië en Sarawak

De volgende lijst van gevallen waarbij mensen in Indonesië en Sarawak door Netpythons in het wild zijn aangevallen of verslonden, is mijns inziens redelijk betrouwbaar en serieus te nemen:

1. 1853, Tondano, Noord-Sulawesi. Een 14-jarige jongen die met zijn moeder

to Indonesia in the East. It is known that Reticulated Pythons can eat large prey items (monkeys, goats, pigs, calves, bears, etc.), larger than seemingly possible. For instance, while staying in the jungle of North Sumatra in 1999, I saw a Reticulated Python that had worked inside a large prey, possibly a forest pig, and was digesting it on a quiet place. This snake was about 4 m long and the swallowed prey was so big that the snake could barely move, let alone flee for an enemy.

Later, during fieldwork in Sulawesi in the years 2000 - 2003 to create a guide to the snakes of this Indonesian island (De Lang & Vogel, 2005), I came across a number of cases where people had been attacked by Reticulated Pythons and even actually devoured. This always occurred by snakes of formidable dimensions. Because the eating of a human by a snake is often taken for impossible or dismissed like an anecdote, I documented these cases and supplemented them with previously published data. I have restricted myself to the country Indonesia plus Sarawak (the Malaysian part of Borneo).

Attacks and devourings by Reticulated Pythons in Indonesia and Sarawak in the wild

The following list of cases where people have been attacked or eaten by Reticulated Pythons in Indonesia and Sarawak in the wild, is reasonably reliable in my opinion and has to be taken seriously:

1. 1853, Tondano, North Sulawesi. A 14-year-old boy who walked with his mother through the forest was caught, wrapped around and killed by a python of 7.20 m. The serpent was killed with



Foto 1. 1998. Tuwa, Sulawesi. Man verslonden door een Netpython van 5.75 m. Ongeopende slang. Photo 1. 1998. Tuwa, Sulawesi. Man devoured by a Reticulated Python of 5.75 m. Snake unopened.



Foto 2. 1998. Tuwa, Sulawesi. De slang wordt geopend. Photo 2. 1998. Tuwa, Sulawesi. The snake is being opened.



Foto 3. 1998. Tuwa, Sulawesi. Halfgeopende slang. Photo 3. 1998. Tuwa, Sulawesi. Half opened snake.



Foto 4. 1998. Tuwa, Sulawesi. Geheel geopende slang. Photo 4. 1998. Tuwa, Sulawesi. Entirely opened snake.



- door het bos liep werd gegrepen, omwonden en gedood door een python van 7.20 m. De slang werd gedood met kapmessen door enkele mannen in de buurt. Van de huid van de slang werd een tafelkleed gemaakt (Buddingh, 1860).
2. In of vóór 1861, Waypoti, Oost-Buru. Een volwassen man werd dicht bij zijn woning aangevallen door een grote slang van ongeveer 6 m lang, ongetwijfeld een netpython. Het dier greep de man met zijn bek en zou hem hebben gedood en verslonden, ware het niet dat op zijn hulpgeroep de buren te hulp schoten, die de slang met hun kapmessen afmaakten. De tandafdrukken van de python waren zichtbaar op de dij van de man (Wallace, 1890).
 3. Maart 1891, Judan, Sarawak, Noord-Borneo. Een slapende jongen van 10 à 12 jaar oud werd 's nachts in zijn huis aangevallen door een grote python. De slang beet de jongen in zijn hoofd. Zijn vader brak de bek van de slang open, maar werd door de slang omwikkeld. De buren kwamen echter op hun hulpgeroep af en doodden de slang. Deze bleek ca. 4.50 m lang. De bijtewonden van de slang waren zichtbaar op het hoofd van de jongen (Sarawak Gazette, april 1891. In: Shelford, 1916).
 4. In of vóór 1903, Sarawak, Noord-Borneo. Een Dayak-man werd in het bos bij zijn kuit gegrepen toen hij een boom passeerde waarin een python van de stam naar beneden hing. Zijn metgezel die achter hem liep hakte de kop van de slang af, maar de littekens van de beet van de python waren enkele jaren later nog te zien (Shelford, 1916).
 5. 1913 of 1914, Centraal-Borneo. Een Dayak-jongen was met zijn handen op machetes by some men in the neighbourhood. The skin of the snake was used as a tablecloth (Buddingh, 1860).
 2. In or before 1861, Waypoti, East Buru. An adult male was attacked near his home by a large snake about 6 m long, certainly a Reticulated Python. The animal grabbed the man with its mouth and would have killed and devoured the man if he would not have called in the aid of his neighbours who finished off the snake with their machetes. The teeth marks of the python were visible on the thigh of the man (Wallace, 1890).
 3. March 1891, Judan, Sarawak, North Borneo. A sleeping boy of 10 to 12 years old was attacked in his house at night by a large python. The snake bit the boy in his head. His father broke the snake's mouth open, but was wrapped around by the snake. The neighbours however did hear their cries for help and killed the snake. The animal appeared to be about 4.50 m long. The bite wounds of the snake were visible on the head of the boy (Sarawak Gazette, April 1891. In: Shelford, 1916).
 4. In or before 1903, Sarawak, North Borneo. A Dayak man was grabbed by his calf in the forest when he passed a tree in which a python was hanging down from the trunk. His companion who walked behind him chopped off the snake's head, but the scars from the bite of the python were still visible a few years later (Shelford, 1916).
 5. 1913 or 1914, Central Borneo. A Dayak boy was on the hunt for wild pigs with his dogs. He followed the trails made by the pigs when suddenly a python struck at him. The python could not get hold at the boy with its teeth, but hit him with its neck. The boy was bowled over, but was



Foto 5. 2000, Duminanga, Sulawesi. De zoons van een door een Netpython opgegeten man graven de slang op. R. de Lang Photo 5. 2000, Duminanga, Sulawesi. The sons of a man eaten by a Reticulated

jacht naar wilde varkens. Hij volgde de paden, gemaakt door de varkens, toen plotseling een python naar hem uit-haalde. De python kreeg met zijn tanden geen vat op de jongen, maar raakte hem met zijn nek. De jongen werd omverge-worpen, maar kon oprabbelen en ont-snappen (Raven, 1946).

6. Enkele jaren vóór 1917, Centraal-Borneo. Een Dayak werd in het bos verslonden door een netpython. Twee dagen later werd de slang gevonden en gedood met kapmesses. Het vlees werd gegeten (Lumholtz, 1920).
 7. 13 juli 1921, Bitunuris, Salibatu-Eiland, Talaud-Eilanden. Jongen van 14 jaar in de groentetuin verslonden door een py-thon van ca. 5 m (Kopstein, 1927).
 8. 1923, Buru. Volwassen vrouw verslon-den door een 10 m lang exemplaar (Kopstein, 1927).
 9. December 1926, Panjang (Oosthaven), Zuidoost-Sumatra. Volwassen man in het bos aangevallen, omstrengeld en gedood door een 5 à 6 m lange python. De slang sleepte het lichaam van de man met zijn staart het bos in. Toegesnelde
- able to scramble on and escape (Raven, 1946).
 6. A few years before 1917, Central Borneo. A Dayak was devoured in the forest by a Reticulated Python. Two days later the snake was found and killed with machetes. The meat was eaten (Lumholtz, 1920).
 7. July 13, 1921, Bitunuris, Salibatu Island, Talaud Islands. Boy of 14 years devoured in the vegetable garden by a python of about 5 m (Kopstein, 1927).
 8. 1923; Buru. Adult woman devoured by a 10 m long specimen (Kopstein, 1927).
 9. December 1926, Panjang (Oosthaven), Southeast Sumatra. Adult man attacked in the forest, entwined and killed by a 5 to 6 m long python. The snake dragged the body of the man into the forest with its tail. Dashing up kampong residents tried to intervene. Upon this the snake let go the victim and escaped quickly (Bataviaasch Nieuwsblad, December 6, 1926. In: Kopstein, 1927).
 10. May 1938, Kisaran, North Sumatra. A mandur (foreman) was attacked by a Reticulated Python of unknown length which fell on him from a tree. However, he was released, still alive but unconscious and with internal injuries (Hoogerwerf, 1970).
 11. May, 1939, near Sibuhuan, Central Sumatra. A Batak buffalo herdsman was attacked by a python. The animal wrapped around his leg, through which he fell. He was not bitten. Upon his shouts a helper arrived, who chopped with his machete on the head of the snake. The animal let go and wanted to disappear in the grass, but was killed (Sody, 1941).
 12. 1940, Luwuk, East Sulawesi. A woman was grabbed, killed and devoured by



- kampongbewoners probeerden in te grijpen. De slang liet hierop het slachtoffer los en ontsnapte snel (Bataviaasch Nieuwsblad, 6 december, 1926. In: Kopstein, 1927).
10. Mei 1938, Kisaran, Noord-Sumatra. Een mandur (voorman) werd aangevallen door een netpython van onbekende lengte, die vanuit een boom op hem viel. Maar hij werd bevrijd, was nog levend, maar bewusteloos met interne verwondingen (Hoogerwerf, 1970).
 11. Mei 1939, bij Sibuhuan, Centraal-Sumatra. Een Batakse karbouwenhoeder werd door een python aangevallen. Het dier slingerde zich om zijn been, waardoor hij kwam te vallen. Gebeten werd hij niet. Op zijn geschreeuw kwam een helper af, die met zijn kapmes op de slang inhakte. Het dier liet los en wilde in het gras verdwijnen, maar werd gedood (Sody, 1941).
 12. 1940, Luwuk, Oost-Sulawesi. Een vrouw werd tijdens veldwerkzaamheden door een netpython gegrepen, gedood en verslonden. De slang werd gedood en opengesneden. Het slachtoffer werd begraven (Coomans de Ruiter, 1954).
 13. 1940, Banggai Eiland, Oost-Sulawesi. Een soortgelijk geval als dat van Luwuk (Coomans de Ruiter, 1954).
 14. 1974, Ongka, Zuidkust van Noord-Sulawesi, aan de Baai van Tomini, ca. 60 km ten zuiden van Toli-toli. Jongen gedood en verslonden door een python van onbekende lengte (De Lang & Vogel, 2005).
 15. 1994, Jailolo, Halmahera. Een man, wonend in een huis in het bos, was op een avond verdwenen. Ofschoon niemand iets heeft gezien en geen slang met een uitstulping ter grootte van een mens werd gevonden, waren zijn vrouw
- a Reticulated Python during field work. The snake was killed and cut open. The victim was buried (Coomans de Ruiter, 1954).
13. 1940, Banggai Island, East Sulawesi. A similar case to that of Luwuk (Coomans de Ruiter, 1954).
 14. 1974, Ongka, south coast of North Sulawesi, at the Tomini Bay, about 60 km south of Toli-toli. Boy killed and devoured by a python of unknown length (De Lang & Vogel, 2005).
 15. 1994, Jailolo, North Halmahera. A man living in a house in the forest disappeared one evening. Although no one saw anything and no snake with a man-size bulge was found, his wife and other



Foto 6. 2000, Duminanga, Sulawesi. De weduwe bij de wervels van de slang die haar man opat. R. de Lang



Foto 7. 2000, Duminanga, Sulawesi. De wervels van de 7.50 m lange slang op het voetpad van de brug. R. de Lang

en andere lokale bewoners, inclusief een levenslange vriend van de man, er absoluut van overtuigd dat de man was opgegeten door een netpython. Volgens de bewoners werd er in Halmahera ongeveer ieder jaar iemand door een netpython gegrepen. Dit werd bevestigd in een bedrijf in Halmahera, waar de hui-

local residents, including a lifelong friend of the man, were absolutely convinced that the man was eaten by a Reticulated Python. According to the residents about every year someone was caught in Halmahera by a Reticulated Python. This was confirmed in a python skinning business in Halmahera (Dave Barker, VPI, pers. comm.).



Foto 8. Stukken Netpythonvlees op de markt te Imandi, Noord-Sulawesi M. Argeloo

16. January 1998, Tuwa, Central Sulawesi. Adult man eaten by a python of 5 $\frac{3}{4}$ m length. This case is documented by me. See below.
17. 1999, Tuwa, second case. Someone eaten by a python of at least 6 m and then vomited. Villagers said that this was because the person had been chewing tobacco (De Lang & Vogel, 2005).
18. December 2000, Duminanga in the south



- den van pythons werden bewerkt voor de verkoop (Dave Barker, VPI, pers. comm.).
16. Januari 1998, Tuwa, Centraal Sulawesi. Volwassen man opgegeten door een python van 5¾ m. Dit geval is door mij gedocumenteerd. Zie verder.
 17. 1999, Tuwa, tweede geval. Iemand opgegeten door een python van tenminste 6 m en vervolgens uitgebraakt. Dorpsbewoners zeiden dat dit kwam, omdat de persoon tabak gekauwd had (De Lang & Vogel, 2005).
 18. December 2000, Duminanga, in het zuiden van de noord-arm van Sulawesi. Een mannelijke inwoner deels opgegeten door een 7½ m lange slang. Ook dit geval heb ik gedocumenteerd. Zie verder.
 19. September 2001, Maahas bij Luwuk, Oost-Sulawesi. Julin, een 30-jarige man uit dit dorp, die met zijn vriend in het bos op vogeljacht ging, werd in zijn been gebeten door een netpython, die zich direct om het lichaam van het slachtoffer kronkelde. Hij pakte zijn kapmes en hakte in op de kop van de slang en riep de hulp in van zijn vriend. Deze kon met zijn kapmes zijn vriend uit de omstrengeling van de slang bevrijden. De slang bleek 6 m lang te zijn. Het slachtoffer werd naar het ziekenhuis gebracht ter behandeling van zijn beetwonden (lokale krant Banggai Express, 2001).
 20. 18 maart 2010, Tembung, Noord-Sumatra. De 13-jarige jongen Muhammed Zakaria werd, terwijl hij in een rivier aan het zwemmen was, aangevallen, gebeten en omwikkeld door een grote netpython (lengte onbekend). De slang kwam tevoorschijn uit een tunnel die afvalwater op de rivier loost. Zijn vrienden riepen de hulp in van de lokale
- of the north arm of Sulawesi. A male resident partially eaten by a 7½ m long snake. This case is documented by me. See below.
19. September 2001, Maahas near Luwuk, East Sulawesi. Julin, a 30 year old man from this village, who went out hunting birds in the forest with his friend, was bitten in the leg by a Reticulated Python, which immediately coiled around the body of the victim. He took his machete, chopped on the head of the snake and called upon the help of his friend. The latter could free his friend from the coils of the snake. The snake appeared to be 6 m long. The victim was taken to hospital to treat his bite wounds (local newspaper Banggai Express, 2001).
 20. March 18, 2010, Tembung, North Sumatra. 13-year-old boy Muhammed Zakaria, while swimming in a river was attacked, bitten and wrapped around by a large Reticulated Python (length unknown). The snake emerged from a tunnel that discharges waste water in the river. His friends called for help from local people who hit and stabbed the snake with bamboo sticks. The animal let go and fled back into the tunnel. The victim was taken to a hospital, but did not survive the event. One looked for the snake several weeks thereafter, but it was never found (newspaper Antara News, March and April 2010).
- There is a close resemblance to what happened in these cases. To illustrate this, a comprehensive report of cases no. 16 and 18 follows.
- Case no. 16*
End of January 1998 in the morning at 06.00 hours a 42-year-old man from the village

bevolking, die de slang met bamboestokken sloeg en doorstak. Deze liet zijn prooi los en vluchtte terug in de tunnel. Het slachtoffer werd naar een ziekenhuis gebracht, maar overleefde het niet. Er is nog enkele weken naar de slang gezocht, maar deze is nooit gevonden (krant Antara News, maart en april 2010).

Er is een grote mate van overeenkomst in wat er gebeurde in deze gevallen. Ter illustratie volgt hier een uitgebreid verslag van de gevallen no. 16 en 18.

Geval no. 16

Eind januari 1998, 's ochtends om 06.00 uur, ging een 42-jarige man uit het dorp Tuwa, ten zuiden van Palu, Centraal Sulawesi, met zijn vrouw naar hun groentetuin, ongeveer 1 km van hun huis. De vrouw kookte rijst voor haar man in het tuinhuisje en keerde terug naar huis. Die avond kwam haar man niet thuis. De volgende ochtend ging zijn vrouw terug naar de groentetuin om hem te zoeken. Zij vond de rijst onaangeroerd. Haar man was echter onvindbaar. Het was vrijdag en na het ochtendgebed in de moskee gingen ongeveer veertig dorpsbewoners helpen zoeken. Op ca. 1 km afstand van de groentetuin vonden zij de schoenen van haar man. En 10 m verder vonden zij een slang die kennelijk iets groots had gegeten. Ze doodden de slang met een kapmes en vervoerden deze naar huis. Daar werd de slang opengesneden en het levenloze lichaam van haar man kwam te voorschijn. Zie Foto 1-4. De lengte van de slang werd gemeten en bleek 5.75 m te zijn. De huid van de slang werd verkocht.

Nadat ik in september 2001 van dit geval gehoord had, bezocht ik Tuwa om dit te

of Tuwa, South of Palu, Central Sulawesi, went with his wife to their vegetable garden, about 1 km from their house. The woman cooked rice for her husband in the garden house and returned home. That night her husband did not come home. The next morning his wife went back to the vegetable garden looking for him. She found the untouched rice. Her husband was nowhere to be found. It was Friday and after the morning prayer in the mosque about 40 villagers were helping to look for the man. About 1 km of the vegetable garden they found the shoes of her husband. And 10 m farther they found a snake, which apparently had been eating something big. They killed the snake with a machete and carried it home. There the snake was cut open with a machete and the lifeless body of her husband came out. See Photo 1-4. The length of the snake was measured and appeared to be 5.75 m. The skin of the serpent was sold.

In September 2001 after I had heard of this case, I visited Tuwa to verify this. I went to the house of the widow of the victim, but it appeared she had moved. A relative who now lived in the house could confirm the story. From a neighbour I received a photograph of the cut open snake containing the victim. Later, I received some accompanying photos.

Case no. 18

On December 16, 2000, a 50 years old male inhabitant of Duminanga went at 16.30 to his vegetable garden to pick cocoa fruits. The garden is about 1 km from the village. When he didn't come home his two sons went looking for him. At 23.00 hours they found near the garden a Reticulated Python containing to his waist their father. He was dead. The snake was killed with machetes; the head of





verifiëren. Ik ging naar het huis van de weduwe van het slachtoffer, maar die bleek verhuisd. Een familielid dat nu in het huis woonde, kon me het verhaal bevestigen. Van een buurman ontving ik een foto van de opengesneden slang met daarin het slachtoffer. Later ontving ik nog enkele bijbehorende foto's.

Geval no. 18

Op 16 december 2000, ging een vijftig jaar oude mannelijke bewoner van Duminanga om 16.30 uur naar zijn groentetuin om cacaovruchten te plukken. De tuin lag op ca. 1 km van het dorp. Toen hij maar niet thuis kwam, gingen zijn twee zoons hem zoeken. Om 23.00 uur vonden zij in de buurt van de tuin een netpython, met daarin tot zijn middel hun vader, dood. De slang werd gedood met kapmessen, de kop van de slang werd afgehakt. Hun vader werd naar huis gebracht. De kop en het lichaam van de slang werden in het dorp begraven.

In september 2001 hoorde ik hiervan en ik bezocht het dorp om dit geval te documenteren. Het dorpshoofd en de weduwe van het slachtoffer bevestigden wat er was gebeurd. Op foto's van een Tijgerpython (*Python molurus bivittatus*) en netpython werd de laatste herkend als de boosdoener. De resten van de slang mochten worden opgegraven om de lengte te meten. De wervelkolom werd stukje bij beetje opgegraven door de zoons van de weduwe. Zie Foto 5. Ze stond er zelf ook bij. Zie Foto 6. De ribben bleven in de kuil achter. Het stonk zó, dat de opgravers hun T-shirt voor hun neus bonden. De apart begraven kop kon helaas niet teruggevonden worden. De wervels werden meegenomen, in de rivier gewassen en uitgelegd op het voetpad van de brug. Zie Foto 7. Met een touw mat ik de afstand

the snake was chopped off. Their father was brought home. The head and the body of the snake were buried in the village.

In September 2001 I heard this and visited the village in order to document this case. The village head and the widow of the victim confirmed what had happened. When showing photographs of a Tiger Python (*Python molurus bivittatus*) and a Reticulated Python, the latter was recognized as the culprit. The remains of the snake were allowed to be excavated to measure its length. The spinal column was dug up bit by bit by the sons of the widow. See Photo 5. She was present as well. See Photo 6. The ribs were left in the pit. It smelled so bad that the excavators tied their T-shirts in front of their noses. Unfortunately the separately buried head could not be found. The vertebrae were taken, washed in the river and laid on the footpath of the bridge See Photo 7. I measured the distance between vertebrae of the nape to the end of the tail with a rope. It amounted to 7.30 m. After some adjustments the total length of the snake appeared to be 7.50 m.

These are 20 cases in about 150 years' time of which 19 have been noticed by outsiders during their visit to Indonesia and Sarawak and reported elsewhere. It is concluded that Reticulated Pythons in the wild actually attack or eat humans, but this is, at least in Indonesia and Sarawak, rare. The number of known cases however, is an underestimate of the actual number because this news often remains at local level and does not penetrate as far as the outside world. Indonesia consists of some 17,000 islands that are often far away and difficult to reach.

It is difficult to decide from these cases why the Reticulated Pythons attacked man. It

van nekwervels tot staartpunt. Die bedroeg 7.30 m. Na enkele correcties bleek de totale lengte van de slang 7.50 m te zijn.

Dit zijn twintig gevallen in ongeveer 150 jaar tijd, waarvan er negentien door buitenstaanders bij hun bezoek aan Indonesië en Sarawak zijn opgemerkt en elders gerapporteerd. Er kan geconcludeerd worden, dat Netpythons in het wild inderdaad mensen aanvallen of opeten, maar dat dit, in ieder geval in Indonesië en Sarawak, zelden voorkomt. Het aantal bekende gevallen is echter wel een onderschatting van het werkelijke aantal, omdat dit nieuws vaak op lokaal niveau blijft hangen en niet tot de buitenwereld doordringt. Indonesië bestaat uit ongeveer 17.000 eilanden die vaak ver weg liggen en moeilijk bereikbaar zijn.

Uit deze gevallen is niet op te maken waarom de Netpythons mensen aanvielen. Het kunnen toevallige ontmoetingen geweest zijn met een niet-hongerige slang, waarbij deze zich bedreigd voelde, de mens aanviel, met zijn bek vastgreep en vervolgens reflexmatig omwond en wurgde. Maar het is ook mogelijk dat een hongerige slang in hinderlaag lag, wachtend op een passerende prooi. En toen er een mens in plaats van een dier langskwam, sloeg de slang zonder onderscheid te maken toe, wurgde deze prooi en werkte hem naar binnen. Grote Netpythons zijn zó sterk, dat een mens alleen geen partij voor de slang is. Het is al moeilijk om zonder hulp uit de omwikkeling van een 3 m lang exemplaar te komen.

Mensen eten Netpythons

Slangen en delen daarvan worden al eeuwen door mensen gegeten als noodzakelijk onderdeel van het menu of om redenen van bijgeloof (medicinale of potentieverhogende

may have been accidental encounters with a non-hungry snake, in which the snake felt threatened, attacked man, gripped the person with its mouth and subsequently entwined and strangled him/her. But it is also possible that a hungry snake in ambush, waited for a prey to come by. When a human being instead of an animal passed, the snake struck without making a difference and killed and devoured this prey thereafter. Large Reticulated Pythons are that strong that a single-handed person is no match for the snake. It is already difficult to free oneself without help from the coils of a 3 m long specimen.

Men eat Reticulated Pythons

Snakes and snake parts are eaten by people for centuries as a necessary part of the menu or for reasons of superstition (medicinal or potency-enhancing effect, etc). Reticulated Pythons are no exception to this. So it is not very extraordinary when a human eats a Reticulated Python. In fact, in the course of time countless Reticulated Pythons have passed through human throats.

For people who largely depend for their food on products from forest or field, such as the Dayaks in the interior of Borneo, these animals are an important source of protein. And they seem to find the meat tasty. In Raven (1946) is a story of Dayaks who grabbed a large python from their boat on the river and killed it with their machetes. The animal was about 6 meters in length and seemed to have eaten recently a large animal, judging by a large bulge which was visible on both sides of the snake. At night the beast was roasted and eaten, including two wild pigs that came out of its stomach!





werking enz.). Netpythons zijn hierop geen uitzondering. Het is dus niet zo bijzonder als een mens een netpython opeet. In feite zijn er in de loop der tijd al ontelbaar vele Netpythons door menselijke keelgaten gegaan.

Voor mensen die voor hun voedsel grotendeels afhankelijk zijn van de producten van bos of veld, zoals de Dayaks in de binnenlanden van Borneo, zijn deze dieren een belangrijke eiwitbron. En ze schijnen het vlees lekker te vinden. In Raven (1946) staat een verhaal over Dayaks die vanuit hun boot op de rivier een grote python grepen en met hun kapmes dood maakten. Het beest bleek ongeveer 6 m lang te zijn en pas een groot dier te hebben gegeten, te oordelen naar een grote uitstulping die aan beide kanten van de slang zichtbaar was. 's Avonds werd het beest geroosterd en opgegeten, inclusief twee wilde varkens die uit zijn maag te voorschijn kwamen!

Ook Lumholtz (1920) at tijdens zijn expeditie naar Borneo soms python en vond het vlees erg goed, ofschoon hij de lever het beste vond.

Grote slangen leveren veel vlees van een goede kwaliteit en een goede smaak (Pope, 1961). Het vlees van een 7 m lange netpython die op Seram gevangen werd, was echter erg taai (film van *National Geographic*, 2001). Mogelijk is het vlees van jonge slangen malser. Op diverse markten in Indonesië (bv. in Yogyakarta of in Tomohon en Imandi, Noord-Sulawesi) wordt regelmatig pythonvlees aangeboden. Zie Foto 8.

De maximale lengte van de netpython

Uit een onderzoek in een aantal Netpythonslachterijen in Zuid-Sumatra van 1993-1995 bleek dat de totale lengte van 560 stuks in het wild gevangen slangen va-



Foto 9. 2009. Grote Netpython op Seram, waarschijnlijk 8m lang. R. de Lang


Lumholtz (1920) also ate python at times during his expedition to Borneo and found the meat very good, although he thought the liver was the finest part.

Large snakes furnish much good quality meat of a good taste (Pope, 1961). However, the meat of a 7 meter Reticulated Python that was captured on Seram was very tough (National Geographic film, 2001). Possibly the meat of young snakes is more tender.

At various markets in Indonesia (e.g. in Yogyakarta or in Tomohon and Imandi, North Sulawesi) python meat is offered regularly. See Photo 8.

The maximum length of the Reticulated Python

A study in a number of Reticulated Python slaughterhouses in South Sumatra from 1993 to 1995 revealed that the total length of 560 specimens of wild-captured snakes ranged from 1.5 to 6.9 m (Shine et al, 1998). Longer snakes are rare and must have been very fortunate in their lives.



rieerde van 1.5 tot 6.9 m (Shine et al, 1998). Langere exemplaren zijn zeldzaam en moeten veel geluk in hun leven hebben gehad.

Grote slangen zijn zó zeldzaam, dat de Amerikaanse President Roosevelt in 1910 een bedrag van \$ 50.000 uitloofde voor diegene die een levende slang van 9 m of meer kon leveren aan de Bronx Zoo, New York. Een slang van die lengte is echter nooit aan de Bronx Zoo afgeleverd. Omdat de netpython de soort is die een dergelijke lengte hoogstwaarschijnlijk zou kunnen halen, begon de Amerikaanse schrijver/avonturier Robert Twigger een zoektocht ernaar in Maleisië en Indonesië. Hij vond er enkele grote slangen. De langste werd op Seram gevangen. Dit exemplaar had echter een lengte van slechts 7 m (film van *National Geographic*, 2001).

Af en toe wordt met opzet melding gemaakt van Netpythons van enorme lengte. In 2004 verscheen er een bericht dat er in een plaats op Midden-Java in een toeristenpark een slang van ruim 14 m te zien zou zijn. Bij controle bleek dit dier slechts 6.5 tot 7 m lang. Dit was een duidelijk geval van bedrog, met als doel de kas van het park te spekken.

Er zou zich een netpython van bijna 10 m moeten bevinden in een glazen kast in het Raffles Museum, Singapore (Coomans de Ruiter, 1954). In 2002 bezocht ik dit museum, maar volgens de conservator herpetologie is een python van die lengte nooit in de museumcollectie geweest. De langste slang zou zich in de expositieruimte van het museum, het Singapore Science Centre, bevinden. Daar bleek in een glazen kast het skelet van een lange netpython aanwezig. De lengte daarvan heb ik opgemeten. Deze was ongeveer 6 m.

Large snakes are so rare that in 1910 the American President Roosevelt offered an amount of USD 50,000 for the one who could provide the Bronx Zoo, New York with a living snake of 9 m or more. A snake of that length had never been delivered to the Bronx Zoo. Since the Reticulated Python is the species that probably could attain such a length, the American writer/adventurer Robert Twigger started a search for it in Malaysia and Indonesia. He found some large snakes. The longest one was caught on Seram. This specimen had a length of only 7 meters (National Geographic film, 2001).

Occasionally Reticulated Pythons of enormous length are reported deliberately. In 2004 a message appeared that in a tourist park in central Java a snake of over 14 m was on show. After verification this animal appeared to be only 6.5 to 7 m long. This was a clear case of fraud, with the aim to line the park's purse.

There would be a Reticulated Python of almost 10 meters located in a glass case at the Raffles Museum, Singapore (Coomans de Ruiter, 1954). I visited this museum in 2002, but according to the curator of herpetology a python of that length had never been in the collection of the museum. The longest snake would be located in the exhibition space of the museum, the Singapore Science Centre. There I found in a glass case the skeleton of a long Reticulated Python. I measured its length. It was about 6 m.

The longest Reticulated Pythons imported in the past by Dutch zoos came from Singapore. The Rotterdam Zoo received an 8.40 m long snake (newspaper *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, 1913). Amsterdam's *Artis Zoo* re-





De langste Netpythons die in het verleden door Nederlandse dierentuinen zijn geïmporteerd, kwamen uit Singapore. De Rotterdamse Diergaarde ontving een 8.40 m lange slang (*Nieuwe Rotterdamsche Courant*, 1913). De Amsterdamse dierentuin Artis ontving een exemplaar van ongeveer 8 m lengte (*Het Vaderland*, 1926).

Grote Netpythons zijn ook nu nog wel in het wild te vinden. Ik zag in september 2009 bijvoorbeeld een lange slang in de Kampong Masihulan, Noord-Seram. Het beest was in het Nationale Park Manusela gevangen en meegenomen. Volgens de lokale gids had het dier een lengte van 8 m. Zie Foto 9. Wij konden de lengte helaas niet verifiëren omdat het beest ziek bleek te zijn, overleed en begraven werd (De Lang & Verhaart, 2009).

In het begin van de 20^e eeuw importeerde Carl Hagenbeck voor zijn dierenpark te Stellingen bij Hamburg, Duitsland, veel grote Netpythons uit Borneo en Sumatra. Hij loofde een beloning uit voor diegene die hem een levende en gezonde netpython van dertig voet (9 m) kon leveren. Hagenbeck geloofde niet dat dergelijke grote slangen bestonden, omdat het grootste door hem geïmporteerde dier 26 voet (7.80 m) lang was. Toch ontving hij in juni 1909 een exemplaar van 9 m (Hagenbeck, 1908). Volgens Jacobson (1936) heeft dit dierenpark later zelfs een exemplaar van 10 m ontvangen uit Jambi, Midden-Sumatra, want bij zijn bezoek aan het dierenpark in mei 1912 heeft hij deze slang gezien. Het archief van het dierenpark is helaas niet meer te raadplegen. Dat is verloren gegaan in WOII.

Cox (1991) heeft een dode netpython gezien die een paar cm korter was dan 10 m, vermoedelijk in Thailand.



Foto 10. Grote Netpython uit Laos, mogelijk 11 m lang.

ceived a specimen of about 8 m (newspaper *Het Vaderland*, 1926).

Nowadays large Reticulated Pythons are still present in the wild. In September 2009 for instance, we saw a long snake in the Kampong Masihulan, West Seram. The animal was captured in the National Park Manusela and taken away. According to the local guide the snake had a length of 8 m. See Photo 9. Unfortunately we could not verify its length because the animal appeared to be ill, died and was buried (De Lang & Verhaart, 2009).

In the early part of the 20th century Carl Hagenbeck imported many large Reticulated Pythons from Borneo and Sumatra for his zoo in Stellingen, near Hamburg, Germany. And he offered a reward for the one who could provide him with a living, healthy Reticulated Python of 30 feet (9 m). Hagenbeck did not believe that such large snakes existed because the largest animal imported by him was 26 feet (7.80 m) long. Yet in June 1909



De maximale lengte ooit gerapporteerd voor een netpython in het wild bedraagt 10 m (Raven, 1946). Het betreft een in 1912 bij een mijn in Noord-Sulawesi gevonden slang. Het dier was door één van de lokale mensen enkele dagen voor de aankomst van Raven gedood en naar het mijnkamp gesleept. Daar werd het met een karteringsmeetlint opgemeten en gefotografeerd. De slechte foto toonde een man die op het enorme lichaam van de slang stond, dat ongeveer een voet (30 cm) dik was. Hagen bezocht de plaats waar het lichaam van het dier was weggegooid. Helaas was van de slang niets overgebleven dan de stank en wat stukjes bot. Zelfs de huid was niet bewaard gebleven. Wilde varkens, roofvogels, varanen en maden waren de aaseters die het dier uit de weg hadden geruimd. Ook het regenachtige weer werkte hieraan mee.

Onlangs kreeg ik een foto toegezonden van een zeer grote netpython die aan een graafmachine hangt (zie Foto 10). Het zou een slang uit de provincie Sayabouri in Laos zijn, die elf m lang is. Meer informatie over dit dier heb ik helaas niet. Op de foto is duidelijk te zien dat het inderdaad om een netpython van formidabele afmeting gaat. De opgegeven lengte van elf m zou correct kunnen zijn. Het ziet er naar uit dat het beest door boswerkers is gevonden, omdat de machine eruit ziet als een apparaat dat gebruikt wordt om stukken bos schoon te maken. Als de foto niet geënsceeneerd is en de lengte van elf m klopt, is dit het absolute lengtorecord van deze soort.

he received a specimen of 9 m (Hagenbeck, 1908). According to Jacobson (1936), later this zoo even received an individual of 10 m from Jambi, Central Sumatra, since during his visit to the zoo in May 1912, he saw that snake. Unfortunately the archives of the zoo cannot be consulted. They were lost in WWII.

Cox (1991) has seen a dead Reticulated Python a few cm shorter than 10 m, presumably in Thailand. The maximum length ever reported for a Reticulated Python in the wild is 10 m (Raven, 1946). It is a snake found in 1912 at a mine in North Sulawesi. The animal was killed by one of the locals several days before the arrival of Raven and dragged to the camp. There it was measured with a surveying tape and photographed. The poor picture showed a man on the huge body of the snake, which was about a foot (30 cm) thick. Hagen visited the spot where the body of the animal was discarded. Unfortunately from the snake nothing was left but the smell and some pieces of bone. Even the skin was not preserved. Wild pigs, raptors, monitors and maggots were the scavengers that had cleared away the animal. Also the rainy weather took part in it.

Recently I received a photo of a very large Reticulated Python hanging from an excavator. See photo 10. It would be a snake from Sayabouri province in Laos, of 11 m length. Regrettably I don't have more information about this animal. On the picture it is clearly visible that it concerns a Reticulated Python of formidable size. The given length of 11 m could be correct. One would think the creature was found by forest workers because the machine looks like a device used to clean areas of forest. If the image is not a hoax and the length of 11 m is true, it is the absolute length record of this species.





Literatuur

- Antara News, 20 maart 2010: Ular raksasa berusaha telan pelajar SMP.
- Antara News, 13 april 2010: Warga diminta jangan cari ular pemangsa Zakaria.
- Auliya M., 2006. *Taxonomy, life history and conservation of giant reptiles in West-Kalimantan*. Thesis 2003. Natur und Tier Verlag GmbH, Münster. 432 p.
- Banggai Express, Nomor 36, Tahun 1, September 2001.
- Buddingh S.A., 1860. *Neêrlandsch-Oost-Indië. Reizen over Java, Borneo's Zuid-en Oostkust; gedaan gedurende het tijdvak van 1852-1857*. 2^e Deel. M. Wijt en Zonen, Rotterdam.
- Coomans de Ruiter L., 1954. 'Pythons of reuzenslangen'. *Lacerta* 12^e Jaargang no. 2/4: 12-14.
- Cox M.J., 1991. *The snakes of Thailand and their husbandry*. Krieger Publishing Company, Malabar, Florida.
- De Lang R. & Verhaart P., 2009. Ongepubliceerde gegevens van een zoektocht naar slangen op Ambon en Seram.
- Hagenbeck C., 1908. *Von Tieren und Menschen*. Vita Deutsches Verlagshaus, Berlin. Herdruk 1909.
- Het Vaderland*, 20 oktober 1926.
- Hoogerwerf A., 1970. Udjung Kulon: *The land of the last Javan rhinoceros*. E.J. Brill, Leiden. 517 p.
- Jacobson E., 1936. 'Reuzenslangen en hun prooi'. Jubileumuitgave. *Trop Natuur* 49-51.
- Kopstein F., 1927. 'Over het verslinden van mensen door Python reticulatus'. *Trop Natuur* 16: 65-67.
- Lumholtz C., 1920. *Through Central Borneo*. Reprint 1991. Oxford University Press, Singapore. 467 p.
- National Geographic* film, 2001. 'Big Snake. The hunt for the world's longest snake'.
- Nieuwe Rotterdamsche Courant*, 2 augustus 1913.
- Pope C.H., 1961. *The giant snakes*. Alfred A. Knopf, New York.
- Raven H.C., 1946. 'Adventures in Python country. In search of the world's largest snakes in the jungles of Borneo'. *Natural History* 55: 38-41.
- Shelford R.W.C., 1916. *A naturalist in Borneo*. T. Fisher Unwin Ltd London. 331 p.
- Shine R., Harlow P.S., Keogh J.S. & Boeadi, 1998. 'The allometry of life-history traits: insights from a study of giant snakes (*Python reticulatus*)'. *J Zool Lond* 244: 405-414.
- Sody H.J.V., 1941. Pythons II. *De Nederlandsch-Indische Jager* 11 (7): 148-151.
- Wallace A.R., 1890. *The Malay Archipelago, Tenth Edition*. Reprint 2000. Periplus Editions (HK), Boston, Massachusetts, USA